

Depiction of Health

2016; 7(1): 1-4

<http://dohweb.tbzmed.ac.ir>

Pharmacological Needs of Nurses: Short Communication

Leila Nazari¹, Marzie Abdolalipor², Elnaz Asghari*³

Article Info:

Article History:

Received: 2016/01/10

Accepted: 2016/01/21

Published: 2016/06/19

Keywords:

Common Medications
Pharmacological Needs
Nurses
Short Communication

Abstract

Background and objectives: This study was carried out to determine the most commonly used drugs in health centers. By identifying common medications, pharmacological educational needs of nurses gets clear and officials can provide nurses specific relevant training about common drugs.

Material and Methods: In this descriptive report, the hospitals' pharmacies were asked to name ten of the most widely used drugs in the past 6 months. The obtained data were analyzed by SPSS 13 software using descriptive tests.

Results: Gastrointestinal drugs and antibiotics in all centers and oxytocin in obstetrics and gynecological centers were the most commonly used drugs.

Conclusion: Due to the important and dangerous side-effects of these common medications, renewing nurses' information in this field is required.

Citation: Nazari L, Abdolalipor M, Asghari E. Pharmacological Needs of Nurses: Short Communication. Depiction of Health 2016; 7(1): 1-4.

1. M.Sc. Student in Human Resources Management, Expert of Nursing Department, Member of the Scientific - Management Committee of Nursing, Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran.
2. M.Sc. Student in Nursing, Alzahra Hospital, Member of the Scientific - Management Committee of Nursing, University of Medical Sciences, Tabriz, Iran.
3. PhD Student, Faculty of Nursing and Midwifery in Tabriz, a Member of the Scientific - Management Committee of Nursing, Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran. (Email: asghari.elnaz@gmail.com)

© 2016 The Author(s). This work as an open access article is distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0>). Non-commercial uses of the work is permitted, as long as the original authors and source are properly cited.

نیازهای فارموکولوژیکی پرستاران: گزارش کوتاه

لیلا نظری^۱، مرضیه عبدالعلی پور^۲، ال ناز اصغری^{۳*}

چکیده

زمینه: مطالعه‌ی حاضر با هدف تعیین رایج‌ترین داروهای مورد استفاده در مراکز بهداشتی-درمانی انجام شد تا با شناسایی داروهای رایج، نیازهای آموزشی فارماکولوژیکی پرستاران مشخص گردد و مسئولان بتوانند بر اساس رایج‌ترین داروها، آموزش‌های اختصاصی مورد نیاز و مربوطه را برای پرستاران فراهم نمایند.

روش کار: در این گزارش توصیفی از داروخانه‌های مراکز آموزشی درمانی درخواست گردید تا اسامی ده مورد از پرمصرف‌ترین داروهای خود در طی ۶ ماه گذشته را اعلام کنند. داده‌های به دست آمده توسط نرم افزار SPSS 13 با آزمون‌های توصیفی بررسی شد.

یافته‌ها: داروهای گوارشی و آنتی بیوتیکی در کلیه‌ی مراکز و داروی اکسی توسین در مراکز فعال زنان و مامایی رایج‌ترین داروهای مورد استفاده بودند.

نتیجه‌گیری: با توجه به عوارض مهم و خطرناک داروهای رایج و لزوم مصرف به موقع این داروها، تجدید اطلاعات پرستاران در این زمینه الزامی است.

کلیدواژه‌ها: داروهای رایج، نیازهای فارموکولوژیکی، پرستاران، گزارش کوتاه

نظری ل، عبدالعلی پور م، اصغری ا. نیازهای فارموکولوژیکی پرستاران: گزارش کوتاه. تصویر سلامت ۱۳۹۵؛ ۷(۱): ۴-۱.

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت نیروی انسانی، کارشناس اداره‌ی پرستاری، عضو کمیته‌ی علمی-پژوهشی مدیریت پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران
۲. کارشناسی ارشد پرستاری، مرکز آموزشی درمانی الزهراء، عضو کمیته‌ی علمی-پژوهشی مدیریت پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران
۳. دانشجوی دکترای پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی تبریز، عضو کمیته‌ی علمی-پژوهشی مدیریت پرستاری دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران
(Email: asghari.elnaz@gmail.com)

نویسنده (نویسندگان). این اثر به عنوان یک مقاله دسترسی آزاد تحت مجوز Creative Commons Attribution License توسط تصویر سلامت منتشر گردیده است. استفاده‌های غیر تجاری از این اثر به شرط ارجاع صحیح به اثر اصلی مجاز است.

مقدمه

موردنیاز و مربوطه برای پرستاران را فراهم نماید.

مواد و روش‌ها

این پژوهش قسمتی از یک مطالعه بزرگ به منظور افزایش آگاهی پرستاران از مدیریت داروهای رایج در مراکز و قسمتی از طرح مصوب مرکز بیماری‌های عفونی و گرمسیری با کد ۹۴-۰۲ می‌باشد. در این گزارش توصیفی از تمامی جامعه‌ی پژوهشی یعنی تمامی داروخانه‌های مراکز آموزشی درمانی استان آذربایجان شرقی درخواست گردید تا اسامی ده مورد از پرمصرف‌ترین داروهای خود در طی ۶ ماه گذشته را اعلام کنند. داده‌های به دست آمده توسط نرم افزار SPSS 13 با آزمون‌های توصیفی بررسی شد.

یافته‌ها

تمامی مراکز لیست داروهای پرمصرف خود را ارائه دادند (۱۷ مرکز). رایج‌ترین داروهای گزارش شده به ترتیب فراوانی در جدول ۱ آورده شده است. به دلیل تفاوت داروهای مراکزی که بخش زنان و مامایی فعالی داشتند، داده‌های مربوطه به صورت مجزا در جدول ۲ گزارش شد.

پرستاران به عنوان بزرگترین نیروی انسانی نقش مهمی در دارودرمانی بیماران و مدیریت نتایج و عوارض آن‌ها به عهده دارند (۱) و این نقش با افزایش استقلال پرستاران در مدیریت داروها پررنگ‌تر می‌شود (۲). از این رو بررسی میزان آگاهی پرستاران در مورد داروهای شایع و رایج در مراکز درمانی بسیار مهم است (۳) و این در حالی است که مطالعات میزان دانش پرستاری در زمینه‌ی داروشناسی را ضعیف و کم گزارش کرده‌اند (۴ و ۵).

با توجه به این‌که آموزش مدیریت تجویز و عوارض تمام داروها برای تمامی پرستان امری غیر واقعی به نظر می‌رسد؛ از این رو شناسایی داروهای رایج و آموزش اختصاصی در مورد آن‌ها ضروری به نظر می‌رسد. در این راستا اولین قدم شناسایی داروهایی است که اکثر پرستاران با آن‌ها سروکار دارند. مطالعه‌ی حاضر با هدف تعیین رایج‌ترین داروهای مورد استفاده در مراکز بهداشتی-درمانی انجام شد تا با شناسایی داروهای رایج، نیازهای آموزشی فارماکولوژیکی پرستاران مشخص گردد و مسئولان بتوانند بر اساس رایج‌ترین داروها، آموزش‌های اختصاصی

جدول ۱. رتبه و فراوانی داروهای پرمصرف تمامی مراکز (۱۷ مرکز)

رتبه	نام دارو	فراوانی (تعداد مراکز اعلام کننده)	درصد
۱	سفازولین	۱۶	۹۴/۱۱
۲	سفتریاکسون و دیکلوفناک	۱۳	۷۶/۴۷
۳	جتتامایسین و رانیتیدین	۱۰	۵۸/۸۲
۴	دگزانتازون و هیپارین	۹	۵۲/۹۴
۵	فروزماید و اکسی توسین	۸	۴۷/۰۵
۶	متوکلوپرامید	۶	۳۵/۲۹
۷	مترونیدازول، پتیدین و پنتاپرازول	۴	۲۳/۵۲
۸	کلیندامایسین و ایمی پنم	۳	۱۷/۶۴

جدول ۲. رتبه و فراوانی داروهای پرمصرف مراکز زنان و مامایی (۸ مرکز)

رتبه	نام دارو	فراوانی (تعداد مراکز اعلام کننده)	درصد
۱	سفازولین و اکسی توسین	۸	۳۴/۷۸
۲	دیکلوفناک	۷	۳۰/۴۳

نتیجه‌گیری

با توجه به شیوع بالای ناراحتی‌های گوارشی، بروز مشکلات گوارشی هنگام وجود استرس‌هایی مانند بستری در بیمارستان و همچنین لزوم پیشگیری از ناراحتی‌های فوق در برخی از پروتکل‌های درمانی (۷)، ضروری است تا پرستاران با مدیریت صحیح آن‌ها آشنا باشند. معمولاً داروهای گوارشی بخصوص در فرم تزریقی، با عوارض قلبی و اکستراپیرامید (۸) همراه هستند که به پیشگیری و مدیریت صحیح عوارض در کوتاه‌ترین زمان ممکن نیاز دارد و در این میان پرستاران خط مقدم برخورد و مدیریت شرایط بیماران محسوب می‌گردند. از این رو افزایش آگاهی پرستاران در این زمینه نیز الزامی به نظر می‌رسد.

این مطالعه با هدف تعیین رایج‌ترین داروهای مورد استفاده در مراکز بهداشتی-درمانی انجام شد تا با شناسایی داروهای رایج، نیازهای آموزشی فارماکولوژیکی پرستاران مشخص گردد. با توجه به اینکه معلومات افراد پس از گذشت زمان فراموش می‌شود، برگزاری دوره‌های آموزش حین خدمت برای کارکنان، بخصوص پرستاران که با جان انسان‌ها سروکار دارند، الزامی است (۶). طبق نتایج به دست آمده گروه‌های آنتی بیوتیکی (۴۹ مورد، ۴۳/۷۵٪) و گوارشی (۲۰ مورد، ۱۷/۸۵٪) جزو رایج‌ترین داروها در مراکز درمانی استان می‌باشد.

با استفاده از این یافته ها می توان جهت افزایش آگاهی و بهبود عملکرد پرستاران در مورد مدیریت مصرف، عوارض و تداخلات دارویی مربوط به داروهای پرمصرف در هر مرکز و همچنین جهت تخصصی تر کردن اطلاعات آنها برنامه ریزی و اقدام کرد. در این راستا برگزاری دوره های آموزشی به صورت کتابخوانی، کنفرانس، کارگاه و ... توصیه می شود.

تضاد منافع

بدینوسیله نویسندگان اعلام می کنند این اثر حاصل یک پژوهش مستقل بوده و هیچ گونه تضاد منافی با سازمان و اشخاص دیگری ندارد.

تقدیر و تشکر

از مسئولین داروخانه های کلیه مراکز و از کلیه کارشناسان و مسئولان کمیته تحقیقات اداره ی پرستاری که داده ها را جمع آوری کردند، قدردانی به عمل می آید.
وابستگی مالی: کلیه ی هزینه های این گزارش به عهده ی کمیته تحقیقات اداره ی پرستاری می باشد.

آنتی بیوتیک ها جزو داروهای پرعارضه ای هستند که اخیراً نیز به دلیل ایجاد مقاومت آنتی بیوتیکی بیشتر مورد توجه قرار گرفته اند (۹). عوارض حساسیتی، عروقی- موضعی در تجویز داخل وریدی و تداخلات دارویی (۸) از جمله مسایل قابل توجهی است که به تجدید آموخته ها نیاز دارد. همچنین با توجه به ضرورت رعایت فواصل زمانی و دوز دارویی در مصرف آنتی بیوتیک ها (۸)، آشنایی پرستاران با ضرورت، مکانیسم اثر و ... الزامی است.

داروی اختصاصی اکسی توسین نیز در مراکز زنان و مامایی بیشتر استفاده می شود (۸ مورد، ۳۴/۷۸). این داروی پرمصرف که در حیاتی ترین و حساس ترین زمان زندگی مادر و نوزاد استفاده می شود به مدیریت دقیق تر نیاز دارد. بر تمامی پرستاران بخصوص پرستارانی که در مراکز زنان و مامایی و همچنین مراکز ارجاعی و اورژانس ها شاغل هستند الزامی است تا با اصول صحیح تجویز آن و همچنین عوارض شایع و نحوه ی مدیریت صحیح و به موقع آن آشنا شوند تا به مادر و نوزاد کمترین استرس وارد گردد.

References

1. Smith A, Latter S, Blenkinsopp A. Safety and quality of nurse independent prescribing: a national study of experiences of education, continuing professional development clinical governance. *Journal of advanced nursing*. 2014; 70(11): 2506-17.
2. Kroezen M, Francke AL, Groenewegen PP, van Dijk L. Nurse prescribing of medicines in Western European and Anglo-Saxon countries: a survey on forces, conditions and jurisdictional control. *International Journal of Nursing Studies*. 2012; 49(8): 1002-12.
3. Aselton P. Creative Approaches for Teaching Advanced Pharmacology Online to Family Nurse Practitioner Students. *Journal of Nursing Education*. 2013; 52(1): 64.
4. Lan Y-H, Wang K-WK, Yu S, Chen I-J, Wu H-F, Tang F-I. Medication errors in pediatric nursing: Assessment of nurses' knowledge and analysis of the consequences of errors. *Nurse education today*. 2014; 34(5): 821-8.
5. Sulosaari V, Kajander S, Hupli M, Huupponen R, Leino-Kilpi H. Nurse students' medication competence—an integrative review of the associated factors. *Nurse education today*. 2012; 32(4): 399-405.
6. Chang H-J, Hsu L-L, Hsieh S-I, Chu T-L, Yu W-P. Development of a Needs Scale for Nurses Receiving In-Service Palliative Care Education. *Cancer nursing*. 2016; 39(3): 22-31.
7. Navvabi A, Ansari MHK, Navvabi N, Ansari SK, Rasmi Y. Effect of Helicobacter pylori infection on oxidative stresses in patients with chronic gastritis. *African Journal of Microbiology Research*. 2013; 7(50): 5632-6.
8. Tripathi K. *Essentials of medical pharmacology: 6th ed*, Brothers Medical Publishers, Jaypee, India; 2013.
9. Li X-Z, Plésiat P, Nikaido H. The challenge of efflux-mediated antibiotic resistance in Gram-negative bacteria. *Clinical microbiology reviews*. 2015; 28(2): 337-418.